

Obraz ochotniczych straży pożarnych

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: środa, 07, sierpień 2013 06:00

Barbara Łączna

Odłony: 2255

Ponad 690 tysięcy Polaków jest zrzeszonych w 16 tysiącach Ochotniczych Straży Pożarnych. Główną działalnością OSP jest ratownictwo i ochronę przeciwpożarową. Ochotnicze straże pożarne zajmują się również sportem, edukacją i wychowaniem oraz kulturą. W wielu jednostkach powstały sekcje sportowe, zespoły teatralne, działają orkiestry strażackie, zespoły instrumentalno-wokalne, świetlice środowiskowe, izby tradycji. Działalność OSP koncentruje się głównie na terenach wiejskich. Trzy czwarte Ochotniczych Straży Pożarnych nie wykracza ze swoją aktywnością poza granicę powiatu.

Ochotnicze Straże Pożarne funkcjonują w oparciu o przepisy ustawy Prawo o stowarzyszeniach, ustawy o ochronie przeciwpożarowej, a ich szczegółowe zadania oraz organizację określa własny statut. Ustawa o ochronie przeciwpożarowej nakłada na gminy obowiązek finansowania działalności OSP w zakresie utrzymania ich gotowości bojowej. To zapewnia jednostkom OSP stabilne finansowanie oraz odpowiedni poziom specjalistycznego wyposażenia, jednocześnie wiąże je jednak bezpośrednio z władzą samorządową. Z drugiej strony OSP są stowarzyszeniami funkcjonującymi na podstawie prawa o stowarzyszeniach, a część ich relacji z administracją reguluje, podobnie jak w przypadku innych organizacji pozarządowych, Ustawa o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie.

Typowa OSP zrzesza przeciętnie 33 osoby, z których w działalność angażuje się aktywnie nieco ponad trzy piąte (czyli więcej niż w przypadku innych stowarzyszeń). Zdecydowana większość członków OSP to mężczyźni (92%). Działalność OSP opiera się na pracy społecznej. Tylko jedna dziesiąta jednostek zatrudnia regularnych pracowników - pozostałe działają dzięki społecznemu zaangażowaniu swoich członków lub rzadziej zewnętrznych wolontariuszy, z których wsparcia korzysta 38% OSP. Ogółem aż 90% osób zaangażowanych w działalność to członkowie pracujący nieodpłatnie na rzecz swojej jednostki, 8% stanowią wolontariusze zewnętrzni, a pracownicy płatni to margines - zaledwie 2% osób zaangażowanych w działania straży.

Możliwości pozyskiwania funduszy na działalność OSP są dużo większe niż w przypadku Innych stowarzyszeń czy fundacji. Oprócz źródeł gminnych Ustawa o ochronie przeciwpożarowej przewiduje bowiem finansowanie OSP także ze środków budżetu państwa (MSWiA, PSP), innych jednostek samorządu terytorialnego oraz z dochodów Instytucji ubezpieczeniowych. Poza tym jako stowarzyszenia OSP mogą uczestniczyć w otwartych konkursach ofert ogłaszanych w oparciu o Ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie lub ubiegać się o małe granty. Roczny budżet przeciętnej Ochotniczej Straży Pożarnej wynosi zaledwie 5,5 tysiąca złotych. Decydują o tym uwarunkowania prawne, powodujące, że w większości przypadków transfer środków z gmin nie jest dla OSP przychodem i nie jest księgowany w jej budżecie - pozostaje bowiem wydatkiem własnym jednostki samorządu terytorialnego. Najpopularniejszymi źródłami przychodu - podobnie jak w przypadku reszty sektora - pozostają dla OSP źródła samorządowe oraz składki członkowskie, choć waga tych ostatnich w budżetach straży jest raczej niewielka. Finansowanie OSP przez gminy skutkuje również tym, że poziom ich wyposażenia oraz wartość posiadanego majątku jest znacznie wyższa niż w przypadku pozostałych organizacji. Niemal wszystkie jednostki OSP dysponują wyposażeniem umożliwiającym im udział w akcjach ratowniczych, choć uwarunkowania związane z prawem własności powodują, że tylko nieco ponad połowa formalnie posiada samochody, a sprzęt specjalistyczny i lokal ma na własność połowa. W pozostałych przypadkach właścicielem majątku jest gminy, a OSP pozostaje dysponentem tych zasobów. Jednak nawet te uwarunkowania nie zmieniają faktu, że wartość majątku OSP jest znaczna: 36% z nich szacuje jego wartość na ponad 100 tysięcy złotych.

Z kim współpracują OSP? Co różni OSP od pozostałych stowarzyszeń i fundacji i decyduje o ich specyfice? Jak przyszłość swoich organizacji oceniają przedstawiciele OSP?

Obraz ochotniczych straży pożarnych

Kategoria: Aktualności

Opublikowano: środa, 07, sierpień 2013 06:00

Barbara Łączna

Odśrody: 2255

To tylko niektóre z pytań na których odpowiedzi można znaleźć w raporcie [Ochotnicze Straże Pożarne w Polsce 2012](#). Opracowanie Stowarzyszenia Klon/Jawor dotyczy sposobów funkcjonowania OSP, obszarów zaangażowania oraz potencjału ludzkiego, finansowego i materialnego straży. Koncentruje się także na opisie uwarunkowań prawnych, które określając ramy funkcjonowania OSP, decydują jednocześnie o ich odmienności od pozostałych stowarzyszeń i fundacji. Raport oparty jest na wynikach badania „Kondycja sektora organizacji pozarządowych w Polsce 2012”, którego część dotyczącą OSP zrealizowano dzięki środkom Trust for Civil Society in CEE, Polsko Amerykańskiej Fundacji Wolności i Fundacji Batorego.

Źródło: Piotr Adamiak, [Ochotnicze Straże Pożarne w Polsce 2012](#), Stowarzyszenie Klon/Jawor, Warszawa 2013.